

Vtorak, četrtak in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 8 gl. — k.
za pol leta 4 .. 20 ..
za četrt leta 2 .. 20 ..

Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta 5 .. 5 ..
za četrt leta 2 .. 60 ..

Vrednitišvo in opravišništvo
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za naradno dvestopno
voto se plačuje
6 kr., če se natisne ikrat,
5 kr., če se tiska škrat
4 kr., če se tiska škrat
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Kopisli se ne vračajo
šopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Kdo bo c. kr. sodnik ?

Vladni zastopniki pri Slovencih niso sicer posebno znajdljivi, zato pa so dosledni. Od leta 1861. sem že očitajo Slovincem, kader tirjajo, da se jim narodni jezik v uradni je zlasti pa v sodnije vpelje: „Slovenskih sodnikov nimamo, Slovenci sodnikov ne producirajo, in kjer nič ni, še vojska ne vzeme.“ Sicer ne mislimo, da bi bil ta izgovor popolnoma veljaven, kajti dokler si je centralizujoča država pravosodje pridržala kot izključljivo, nedotakljivo lastnino, toliko časa mora tudi skrbeti, ali bi vsaj morala skrbeti, za dobro pravosodje. Dobrega pravosodja brez narodnega jezika si ne moremo misliti, in če bi narod slovenski res ne produciral po lastnem nagonu sodnikov, morala bi vlada, kateri je kaj za dobro pravosodje, na to delati, da si jih sama izredi in ko bi jej to še tako težko stalo. Da ostanemo pravični, radi pritrdimo, da bi bilo vladno delo res težavno, ko bi si Slovenci v istini ali nalašč ali po naključju ali zaradi nezmožnosti ne izrejali pravoslovcev. Narod bi moral potem sam priznati, da bi vlada tudi pri najbolji volji ne mogla slovenščine tako hitro v sodnije vpeljati. Torej se mora narod resno vprašati, ali je to, kar vladni komisarji leto za letom pred slov. poslanci ponavljajo, resnično ali ne. Svojega ogleda za zdaj ne moremo raztegniti po vsem Slovenskem. Dozdaj nam še ni bilo mogoče nabrati si zanesljivih dat iz vseh krajev. Torej bomo danes ostali le pri slov. Štirkem in enkrat tudi pogledali na Korosko.

Kako se godi Slovincu, ako si izvoli juridično kariéro v državni službi? En sam pogled nam bo to pokazal. C. k. okrožna sodnija celjska obstaja že od leta 1851., in vendar ves ta čas še nobeden uradnik dolénještirski pri tej sodnji ni bil imenovan za svetovalca.

„Ben servire e non gradire . . . sono tre cose da morire“, pravi Italijan, Slovenec pa ki italijanski ne zna sicer tega ne pravi, a ne išče si poklica ni kruha tam, kjer vé, da zanj ni nobenega upanja, in ne stopa v državno službo. Ravno tako se godi pri viši deželni sodnji. Ne bomo sicer trdili, da bi si gledé ondotnih svetovalcev Slovenci pripovedovali

— — — na uho,
Kje so jih našli, in kako“,

to je vendar faktum, da še noben Slovenec narodnjak ni bil v Gradec imenovan, pač pa Kromerji, Brolich, Karnitschnigg, Scheuchstueli itd., ki so za naš del vsi „izvrstni“ juristi, a tudi gotova ovira, da slovenske pravde ne morejo lahko pred višo sodnijo, in da si niži sodnik trikrat premišli slovenski pisati zapisnik, ki bi utegnil tem možem kdaj priti pod oči. Če bi hoteli tudi prezreti, da slovenski pravdnik ne hodi rad v službe, ki ima take predstojnike (drugi so ravno taki), našli bi vendar še drugih in sicer jako važnih ker finančnih strahov, ki slovenske pravnike odvrčajo od sodnij. Dá, Slovenci se na dolénjem Štirkem naravnost in sistematično odvrčajo iz sodnij, da bi Nemcem prepustili mesto in bi nam vlada mogla reči: Nimate uradnikov, ki bi bili jezika zmožni. To vladno odvrčanje se najbolje vidi pri avskultantih. Za vso štirsko deželo je 52 mest sistemiziranih za avskultante, med temi do-

biva 39 avskultantov plačo (adjutum) 315 fl., 13 pa jih služi za „božji lon“. Da se za neplačana mesta nihče ne puli, to je jasno. Kako pa je z adjutiranimi? Več let je bil na slovenskem Štirkem samo 1, piši: eden adjutiran avskultant, vse druge adjute pa je viša dež. sodnija pridržala za nemške avskultante na srednjem in gorenjem Štirkem, t. j. za sodnije v Gradcu in Ljubnem. Pri graški sodnji je navadno okolo 40 avskultantov, ki so vsi adjutirani, ker navadno s službo tudi že plačo dobivajo. Slovenski avskultanti morajo na plačo čakati najmanj eno leto in še so srečni, če jo dobijo. Zdaj n. pr. na vsem-slovenskem Štirkem ni ne enega adjuta, ampak vse te plače so med Nemce razdeljene. Ker pa v Celji sploh še slov. avskultantov potrebujejo, morajo jih iz Kranjske dobivati. Ti pa imajo kranjske adjute in torej ne spadajo v naš račun.

Viša dež. sodnija, ki adjute oddaje, ima to-le navado: 10, 12, 15 mesecev ne dá slov. avskultantu nobene plače, in ker se Slovenec v 15 mesecih naveliča samo pri solcu kositi in obleko ter obutalo na dolg jemati, priporoči se g. predsedniku ter državni službi in si gre drugam kruha, dá, kruha iskati. Viši dež. sodnji, kakor je videti, to ni neljubo, vsaj potem lahko reče: slov. avskultantov nimamo, torej moramo dajati Nemce k okrožnim sodnijam. Tak nemšk avskultant pri okrožni sodnji ima lepo prihodnost. V Celji ostane eno leto ali kaj avskultant, potem postane na dolénjem Štirkem kje na deželi adjunkt, češ da se je ono leto že naučil slovenski, in v kratkem ga vidimo pri okrožni, deželni etc. sodnji, ali pa zadovoljno potuje na gorenje Štirkso, kjer bi ne bil tako hitro adjunkt postal.

Dolénje Štirkso se zdaj čisto za to rabi, da se sem pošiljajo nemški juristi, ki bi radi hitro avanzirali! Mi bi jim to radi privoščili, ko bi bili ti nemški gospodje pri okrožni sodnji celjski le za rabo. A to večidel niso. Konečne obravnave so skrajaj samo slovenske, a perovodja (ta posel ima večidel avskultant pri okr. sodnji) je trd Nemec. Res pomagati si zna. Če so izpovedanja obtoženega in prič ravno tista, kakor pri preiskavi, kratko zapíše perovodja v zapisnik: „J. J. je ravno tako govoril, kakor pri preiskavi.“ — Ali kaj, ako so izpovedanja različna, kar se posebno pri velikih obravnava h rado prigodi? Kako more perovodja v tem slučaju v zapisnik zapisati, kaj so ljudje pred sodnijo govorili!? Ako se obtoženec ali državni pravdnik pritoži zaradi razsodbe I. instance, morala bi viša sodnija pritožbo razsojati na podlagi zapisnika konečne obravnave. Kakovšna more biti ta podlaga, ako perovodja zaslišanih ni razumel, in je torej ali pomanjkljivo ali celo napako pisal? Kakovšna mora biti na tej podlagi razsodba, in kakovšna postane tudi pravica? — Faktično ima celjska okrožna sodnija dva avskultanta, ki ni besedice slovenske ne umeta (eden pač zna laški), tretji zna nekaj maleda, četrti pač natanko, a slednji že dolgo čaka, da pojde na odpust, od koder se bajé ne bo nikdar več vrnil med c. kr., in še ta uživa kranjsk adjutum. Lansko leto so sicer imeli več Slovincov, a hvala Bogu, vse so lepo odpravili drugega za drugim, kajti stari svetovalci so videli, da Slovenci so slabo seme za staroveljavno birokracijo.

Še huje je preskrbljeno za slovenske stranke pred c. k. deželno sod-

Listek.

Balkanski poluotok.

(Zemljepisne in najnovejše zgodovinske črtice o balkanskem ali grško-turškem poluotoku, spisal M. Mihaeljev).

(Dalje)

Za krst častni, kiem se krsti.
Za krst častni i slobodu zlatnu.
Iv. Maturovič.

Grška uporna vojna 1821—1827 II.

V tem času je buknila ustaja tudi v pravi Grški, v Livadiji (srednji Grški) in Peloponezu ali Moreji; 18. marca v Kalavriti, kjer je grški nadškof Germanos ustajo blagoslovil, in od tukaj se je širila po vsi srednji Grški in Tesaliji; povsod so udrihali na Turke in jih morili, če se Turki niso mogli v trdnjave oti. Poglavitna moč so bili Grkóm gorski prebivalci, ki niso bili Turkom nikoli pokorni, n. pr. Majnoti v Lakoniji, Suljoti v Etoliji itd., dalje tako imenovani Klefti (t. j. tatovje ali grški hajduki) ali Palikari; to so bila oborožena krдела pod junaškimi zvitiimi poglavarji, ki so pred puntom tako grške kakor turške vasi ropali, za mezdo enemu paši proti drugemu služili, pa se tudi včasih med seboj bojevali. V aprilu je posnemal veči del otkov morejsko ustajo, namreč Hydra, Spezija, Ipsara, kojih imena so bila v starem veku komaj znana, ki so pa v poslednjem času s svojo pomorsko trgovino do velikega bogastva dospeli. V dobi morske zaprtije za Napoleona, (continentalperre imenovana) ko je on, da bi Angležko z njeno trgovino vred vničil, angleško barantijo ali trgovino po evropskem kontinentu ostro zabranil, so imenovani otoki zdaj pod turškim zdaj pod ruskim praprom jadraje, veči del trgovine v sredzemelskem morju na se potegnili; 1815 so imeli že 600 trgovskih ladij, ki so bile (vsled neke od sultana podeljene predprave) proti pomorskim tolovajem s topovi oborožene. Grška ustaja se je vpirala na pomorsko silo in to s tem večim vspehom, ker je imelo sicer turško brodogve-

pač velike, pa slabo oborožene ladije. Kot grški pomorski junaki so se odlikovali: Sahuri, Tombasi, pred vsemi pa Kanaris, vodja požigovalnih ladij, (branderführer). Na kopnem pa so najbolj sloveli proti Turkom se vojskujoči poglavarji: Kolokotroni, Mauromihali, Majnotov poglavar, Guras, Odysej, Panurias, Nikitas, Karaiskaki; Suljoti Botzaris in Tsavellas. Turki so bili zaradi grškega punta vsi razkačeni; sultan je klical s hatiserifom (vojnim razglasom) vse Mozleme (Turke) na boj proti džaurum ali nevernikom ter zdajci plane turška drhal po mestih nad kristjane, mori može, skruni žene in dekleta, ter prodaja krščanske otroke v sužnost. Najgrozovitniše so se obnašali v Carigradu; sivi, stari patrijarh Gregorios, ki ne le da ni bil v nobeni zvezi s heterijo in grško ustajo, ampak je celo puntarje izobčil, je bil na veliko noč z drugimi svojimi duhovni vred na vrata svoje cerkve obešen; okoli 30.000 Grkov so janičarji in turška drhal grozovito poklali in razmesarili; mnogo bogatih fanarjotov je vkazal sam sultan pomoriti in jim njih premoženje odvzeti. To strahovito mesarenje, katero so Turki v Drenopolju, Solunu, Smirni in ob maloazijskih obalah na najbolji način posnemali, je trajalo tje do jeseni. Poslanci evropskih vlad so zastoj protestirali, Turki so jih sumljivo in pisano gledali, ruskega poslanca Straganoffa so celo dejansko napadli, in Bospor ruskim ladijam zaprli. Zarad tega je pretrgal Straganoff vsako občenje s Turčijo ter se podal na ladiji v Odeso. Po tej dogodbi se ruska krдела proti Prutu valé, Sultan ne porajata za prigovor drugih krščanskih oblasti, da bi cara Škandra I. spodobno potolažil in pomiril, se za vse dobre svete v svoji turški oholosti še ne zmeni, neče nikakor odjenjati, ker je tobože tudi (ruski car) na ljubljanskem shodu, v načelu vsaki punt, torej tudi grški kot ustajo proti zakoniti oblasti obsoditi moral, kakor ostali deležniki sv. aliance ali sv. zveze. Tem bolj pa kakor evropskim samodržcem je grška zadeva dopadala krščanskim narodom, kakor pravična reč; ime Grk, Helén, je očaralo, navduševalo vse; posebno spomin na zgodovino visokoobdarovanega naroda klasične pred-dobe je v nemal mlada srca evropskih mladeničev, dijakov in drugih omikanih svobodoljubov, opominjevala jih, kaj so starim Grkom dolžni, da so jim, kakor vsak omikan narod dolžni hvaležnost, kajti grška (in rimska) omika je tako

nijo v Celovcu. Pri vsej deželni sodnji nimajo več kakor 3 uradnike, kateri slovenski umejo — pa tudi teh od prevelikega jezikovega znanja glava ne boli. Pri hudodelstvih, ktere hoče državni pravdnik kaznovati z več kakor 5 let, mora pri konečnem obravnavanju soditi pet sodnikov. Kjer gre torej za manje reči, tam lahko slovenskega obtoženca sodijo sodniki, ki njegov jezik umó. Kjer pa gre za ječo od 5—20 let, ali celo, kjer žuga smrtna kazen, sodita poleg 3 zmožnih vselej tudi 2 sodnika, ki slovenskega obtoženca ne razumeta. Vsakdo si lahko sam misli, kaj se more vse pri takih sodbah prigoditi in v koliki nevarnosti je čast, svoboda, celo življenje obtoženca, ali pa razžaljena pravica. Ni še temu dolgo, ko se je razsodba dež. sodnije celovške pri najvišji sodnji kasirala zaradi tó naznamovanih bistvenih pomanjkljivosti. G. Waser bode o tem več vedel, ali dasiravno ima g. Waser pri oddajanju sodniških služeb skoraj odločljivo besedo, ostalo je vendar vse pri starem. Slovenski sodniki se prosijo v Celovec, službe pa dobivajo Nemci. Pri oddajanju služeb često odločuje politika, mesto čistost pravosodja.

Tako se je n. pr. tudi posl. Hermanu, ki bi bil rad prosil za službo okrajnega sodnika na Slovenskem (bile ste tedaj razpisani 2 taki službi na Slovenskem, 3 pa na Nemškem), od merodajne strani reklo: „Izberite si katerokoli hočete razpisanih mest na Nemškem, a na Slovensko Vam niti misliti ni treba“. In mesto v Laškem trgu je dobil potem res g. Lassbacher, kterega že naši bralci poznajo, kako „ledičen“ je slovenskega jezika.

To so fakta, o kterih se više oblastnje lahko vsak dan prepričajo. Ta fakta bi dajala povodov dovolj obširnim razpravam. Mi smo jih navedali le zato, da smo pokazali, kdo je kriv, da se naši mladi juristi državnih služeb ali bojé, ali pa da odstopijo, ker vidijo, da niso z Nemci ravnopravni. Od naših poslancev se nadejamo, da bodo vedeli to porabiti, kader jim vladni zastopnik še enkrat natveže: Slovenci nimate juristov! Kader bo vlada svoje sodniške prostorje enkrat toliko očistila in pomela, da bo Slovenec dihati mogel, radi se bodo naši juristi lotevali pravosodja, zdaj jim to ni mogoče, če nečejo 1½ leto stradati, potem pa adjunkti ostati do črnega groba in med tem pozirati opombe nemških „viših!“

Res stavimo „zedinjeno Slovenijo“ da bog pomagaj!

„Novice“ XXV. 46, 380.

Ostaréle „Novice“ so v zadnjem svojem listu zopet malo zaregatalé, a tako čudovito nevkretno, da nehoté same trdijo vse, kar je razglasil „Slov. Narod“ o šentpeterskeji zaupnici dr. Zarniku itd. — Bange mangelicht nicht! — Kaj pomaga, žalostno vzdihovati: to ni res, to je laž, to ni natančno itd., če ni poguma povedati, kaj in kako je res? po katerem poti je hodil „Sl. Narod“ in torej tudi na tanko dokazal, kaj je laž, kaj res. Kakšna ostrá logika je to, vredna samega g. Svetca, v „Novicah“ na laž devati „Sl. Narod“, ter ob enem vendar že na istej samej strani priznavati mu, da je klubovo omahovanje tako dobro načrtal, kakor da je vzeto iz stenografskega zapisnika. Boljša nobena obramba, nego taka! Stvar, ktera se ne dá krepkeje zagovarjati, ali je izgubljena vekomaj, ali ima grozno slabotnega zagovornika.

Kolikor se tiče motivacije in resolucije, ktera se je razglasila za dr. Zarnikovo, to je „Sl. Narod“, povedal tako točno, tako po samej resnici, ktere nikakor ni mislil zakrivati ali zavijati na nobeno stran, da se vsako daljše govoričenje o tem nepristranstvu čitatelju gotovo zdi vodo v Savo nositi, kakor same „Novice“ o tacihi prilikal, rade pobrenkajo na prvaški zvonec. Splošno modrovanje tu ne koristi nič. Samo zabavljanje „per bausch und bogen“ nima vspeha. „Novice“ poprimši se tacega pota, s tem same izrekajo, da se jim pravda že zdaj vidi izgubljena.

rekoč kvas ali temelj vseh evropskih kulturnih narodov postala. Akoravno ni prosti narod v Evropi od slavnega Miltiada in Temistokleja, od Leonida, Fidija, Sokrata itd. ničesa vedel, je vneto z Grki kot kristjani potegnili; zlasti, ko so prihajale novice turške okrutnosti, so se očitno in po časopisih za Grke potegovali. Krščansko ljudstvo ni moglo umeti (kako bi nek tudi?), kako da zamore sv. zveza*) trpeti, da smejo Turki križ z nogami teptati, na tisoče nedolžnih kristjanov grozovito poklati in posekati, kako da zamorejo tiste velevlasti, ktere so na dunajskem shodu 1815. l. tako slovesno svojo sodbo o sužnjih zamorcih izrekli, dopuščati, da se je tisočero grških deklet in fantečev v samotno, ostudno službo turskih haremov prodajalo. Posebno je bilo javno mnenje proti angleški kramarski politiki, ktera ne le da je trpela morenjen in kupčijo s kristjani, ampak je celo iz Malte in jonskih otokov Turke z orožjem, strelivom, dobrim (?) svétom in ovajanjem podpirala, med tem ko ni imela na drugi strani proti prodaji zamorcev v španske in portugalske plantaže dovolj ostudnih in žugajočih besed ter je vrh tega brezštevila sv. pisem med nevernike in kristjane razdelila. Pač so se sicer slišali glasovi, kteri so grškim prijateljem svaré odgovarjali: „grški upor služi edino le ruskim nameram proti Turčiji, ter zaradi tega zahteva politika, upor kakor hitro mogoče udušiti, da Turčija Ruski nasproti preveč ne oslabi“. Tačas bi se bile morale skorej te besede odobriti, ako bi bile krščanske vlasti brže bolje posredovale, da bi bili nagloma grozovito neslišano morenjen vstavili, pa mesto tega so nastopili drugo pot, ki je bila za turško gospodstvo še bolj pogubljiva.

(Dalje prih.)

*) Sv. zveza se je imenovala tista zveza, ktero so sklenili 26. sept. 1815. l. Franc I., cesar avstrijski, Škander I., car ruski in Friderik Wilhelm III., pruski kralj; vsled te sv. zveze so se vzajemno zavezali, da hočejo jim od Boga izročene narode pravično vladati, pa tudi vsako (opravičeno ali neopravičeno!) rovarsko gibanje zatreti. H tej zvezi so potem tudi (razpr. Francozke, Angleške, papeža in sultana) vsi drugi evropski vladarji pristopili. Ker je pa ta zveza sedanjemu Napoleonu trn v peti bila, si je on prizadeval jo na vsaki način razdréti, kar mu je tudi o času krimske vojne po sreči izšlo. Odsihmal, kakor je znano, ne obstoji več ta zveza.

Karžgg. prvaki zasmehljivo imenujejo „gschaffelmacherei“, to se morebiti nepravdom utegne zdeti vse kaj družega, posebno ako čitajo, kako boječe, z brinovimi rokavicami oborožene, zadnje drage naše „Novice“ tipljejo po klubovih prepirih o resoluciji, rekoč: „narodni klub, ki po dr. Kostu izdelanega predloga nisprejel, je sklenil ob enem nekaj za resolucijo.“

„Novice“ dalje pišejo: „izgovor, da so tudi „Novice“ o dogodkih v klubu govorile, je ves piškvav, kajti one so le toliko razodele, kar so morale razodeti v brambo resnice in pravice.“ — Vprašamo: kje je tista cementirana posoda, ktera odmerja, koliko „Novice“ smejo, in koliko druge slovenske novine, ki niso v prvaških rokah, ne smejo? Baš „Sl. Narod“ je proti „Novicam“ bil prisiljen, toliko razodeti, kolikor se je njemu treba zdelo v obrambo resnici, ktero so one krivile, kar je „Sl. Narod“ izrekel že v početku tega prepira. Da so „Novice“ molčale o dr. Zarnikovej zaupnici, ne bilo bi vsega tega hrupa nič, a niti resnica bi ne bila prišla na dan, za kar smo jezičnej babici res jako hvaležni. Zdaj vsaj vemo, kakšna je tista zrela politika, ktere se vedno „gloria in excelsis“ orgla, in ktera se je dr. Zarniku v narodnem klubu malo ne pri vsacem vprašanju večjega narodnega sežaja protivila. Tako je bilo tudi tedaj, ko je bil na vrsti dr. Bleiweisov nasvet, da se uvéde slovenski jezik v uradeve. Dr. Zarnik je hotel, da bi slovenščina bila tudi notranji jezik, čemur se je energično vpiralo in — posmehovalo. Vendar je dr. Zarnik prvič v klubu zmogel z 8 glasovi proti 7. O tej priliki silno zaropóče politično zreli g. Svetec, da je to blázenka misel (tollhausidee), na kar je g. Zagorec preplašen odstopil od dr. Zarnika, čegar nasvet je potlej res tudi padel. Istemu zrelemu politiku g. Svetcu čujemo da je že po zborovanju neki deželni uradnik tožil, kako mu bode težavno, po slovenski uradovati. In kaj mu je on dejal na to? Odgovoril je: „po kaj ste dr. Zarniku rekli, da znate slovenski? Saj mi tega nismo hoteli!“ — Čemu toraj umivati, kar se umiti ne da?

„Novice“ so se v pravem makaronskem zlogu izustile: „presmešno pa je čakati to, da je kdo g. dr. Zarniku zaviden za zaupnico.“ — Makaronizme, kakoršni so: čakati, čenčati itd., klepetavam ženicam radi odpuščamo, ker to je njih edino orožje, s kterim vendar jezo in zavidnost, ki jo hoté zakrivati, vedno tem žalostneje razkrivajo.

„Novice“ tudi očitajo: „ljubljski „Tagbl.“ si je žalibog že izredil slovenskega pobratima.“ — Temu je odgovor: najboljši pobratimi „Tagblattu“ so gg. ljubljanski prvaki sami, brez kterih bi niti izhajati ne mogel. Ako oni v tej veri, da jim Slovenci zaradi prelube zloge morajo vse molčé odobriti, ne bi tolikrat zabredli v nedoslednosti, ktere „Tagblatt“ potem brez milosti biča; bila bi tem nasprotnim novinarjem vzeta najpikantnejša hrana, ter nikakor bi slovenskeji stvari ne mogle delati toliko kvare, kolikor je delajo, in še je bodo narejale, dokler položje ostane, kakoršno je zdaj. Kaj pomaga lepšati dogodke, ktere „Tagblatt“ na dan vlačí in kterih često napósled vendar ni mogoče utajiti! Vse enake tožbe o pobratimstvu itd. utegnejo preslepiti samo tistega človeka, kteri si ne upa ali ne more s svojimi očmi gledati. Tudi same „Novice“ imajo časi v tem oziru grozno glavico. Saj vemo, da je celó njihovemu vredniku neki državni kranjski poslanec očital: ti nas braniš in zagovarjaš, to je res; vendar se pri tem poslu tu ter tam tako držiš, da se dozdeva, kakor bi se ti prav ne hotélo.

„Novice“ z ošabnega stola svojega prvaštva „Slovenskemu Narodu“ za slovo pripovedujejo, kako jim je malo do tega, kar on piše. — Če lepo izobraženo po noviški ne rečemo, da je to laž, vendar si upamo reči, da res ni. Ako bi se „Novice“ tako malo brigale za „Sl. Narod“, gotovo ljubljanski gg. prvaki, med kterim je sedel tudi pravi noviški vrednik sam, ne bili bi o nekeji priliki tako ostro ukazovali in prepovedovali, kaj in kako „Sl. Narod“ sme, česa in kako ne sme pisati, ako hoče biti njim po volji.

„Novice“ srdito grmé: „tako je laž tudi to, da je Novični dopis iz Doljenskega spisal ali sestavil vrednik „Pratike.“ — Pač so se tukaj „Novice“ zastoj zasopéle! Kako se delajo dopisi, ni treba, da bi se še le zdaj razlagalo bistrejším noviškim čitateljem, ki so tudi v poslednjem listu rečenih novin iz Gorice našli strašen „horribile dictu“, od kterega menda enako ni bilo treba nobene poštarine plačati. Kakor od drugod, tako se v Ljubljani ali kje drugje dáde kovati dopisi celó z Dolenjskega, od koder bi sam „Sl. Narod“ utegnil „Novicam“ postreči z naslednjimi dopisnimi vrstami: „Iznad Novega mesta. [Izv. dop.] Zaradi dostojnosti besed „laus in pelze“ v misel ne jemljemo. Obrnimo se torej k snažnejšim stvarém. Znano je po našem kraju, kako so ljubljanski „veljavni možje“ pred volitvijo dopoldne pismeno odsvetovali dr. Zarnika tistim svojim prijateljem, kterim so ga vendar že popoldne tudi pismeno priporočali, ko so namreč videli, da bode izvoljen brez njih priporočila. Zoper istega dr. Zarnika, kteremu je bajé uže med zborovanjem g. Zagorec naučen grozil, da od nekterih izmed svojih volilcev dobode nezaupnico, ako bi v deželnem zboru zahteval zedinjeno Slovenijo, zdaj po Dolenjskem agitatorji trbijo, da bi mnogo bolje bilo, da bi se nikdar ne bil izvolil v deželni zbor itd.“ — Mi torej še zdaj ostajamo poprejšnje misli, da če „dopisu z Dolenjskega“ tisti gospod, ki „pratiko“ vreduje, ni bil celó roditelj, bil mu je vsaj kum; kajti laže je „Novicam“ reči: to je laž, nego zatajiti svojo obnóšeno pisavo.

Poglavitni udarec „Novice“ pokladajo v te svoje besede, da je zaupnico podpisala tudi gospodičina „Korenova Neža.“ Mogoče je, da so to duševno dete same kje pobrale, — vsaj po njihovem veselju nad njim bi človek tako sodil; mogoče je tudi, da jim ga je podvrgel tist njihov goréči apostol, ki je splašen tekal po šentpeterskem predmestju, ko je v „Sl. Narodu“ prečital zaupnico, prerokujoč, koliko ona dr. Zarniku naredí kvare, posebno če „Novicam“ ne bode molčal. — Ni treba še le opominjati, da podpisi štejejo toliko samih moških imen, da nikomur ni prišlo na misel, njih število množiti z „noviškim“ spolom.

Z mirnim srcem torej moremo „Novice“ odpraviti z njih lastnimi, nesrečno izbranimi besedami: „zdaj naj sodijo častiti bralci sami, koliko je „Novicam“, in koliko „Sl. Narodu“ do resnice in poštenja.“ Če bo-

demo tako postopali, to poleg vseh vzorov in želj res stavimo „zedinjeno Slovenijo“, da bog pomagaj!

Der mann mit geschlossenem visir.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 17. nov. [Izv. dop.] Čuditi bi se pačne bilo, če bi dandenes, ko ima ministerstvo liberalne dobe v vsaki tudi najmanj deželi poleg vladnega lista, ki mora „dick u dünn“ pisariti, kar mu vleva dež. vlada, še kako posebno novinarsko kreaturo, ki se mora pečati izredno le z hvalisanjem, ki mora zagovarjati tudi najhujše krivde in pregrehe sedanje vlade, čuditi bi se ne bilo, če bi se ravno pod ljudskim ministerstvom zatrla vse ljudsko mnenje. A z veseljem konstatiramo, da so ravno danes vse take poskušnje brez uspeha; kdor hoče zvedeti kaj resničnega, kaj verjetnega, nikoli ne vprašuje po listih à la N. fr. Pr., Laib. Tagbl. itd.; vsakdo si hiti iskati časopise, ki so od vlade popolno neodvisni. Vsaj v Ljubljani še nisem v nobeni kavarni in tudi v nobenem društvu zapazil, da bi bil kdo iskal in prebiral v vladnih listih zelo nas zanimivačoe homatije, ki se godé ravno v Dalmaciji. Žalostno je le, da si nekteri držé take liste še vedno le zato, da bi čuli nasprotne, resnico kriveče glase; da bi se — kakor sami pravijo — prepričali o lažeh in izmišljajah vladnih organov. Na podpiranje narodnega časopisja se pri Slovencih sploh premalo gleda; neka naša stranka hoče zatreti mnenje druge domače stranke s tem, da agitira zoper njeno časopisje in to najbolj iz tega nagiba, ker si upa vladi in narodnim sovražnikom povedati pravico v oči, pa tudi v narodnih stvareh ne hvali, kar ni hvale vredno. Marsikaki slovenski mladenič, marsikaka narodna Slovenka se naročuje na nemške časopise, med tem ko morajo zaradi preplitve materialne podpore poginjati domači. Kar pa mora vsacega rodoljuba še najbolj v srce speči, je pa, da se pri nas rabi narodnost tolikokrat le kot sredstvo do zaželenega cilja. Nekterim je slov. narodnost sredstvo do puble časti, drugim do kakega mandata, tretjim do visoke službe, četrtim do Beustove psevdo-svobode itd. Komur je narodnost sredstvo do kake reči, postane navadno, ko je dosegel cilj, do ktere ga mu je narodnost za sredstvo služila, renegat, kakor so Dežman, Klun in drugi taki možaki, kojih število je v Avstriji sedanja vlada hudo pomnožila.

Še v rokopisu niste prečitali mojega zadnjega dopisa, že se je razbilo ljublj. gasilno društvo, o kojem Vam sem poročal v tistem dopisu. Razdrobilo je vse gasilne naprave oholo obnašanje veleslavnega mestnega odbora, ki je zahteval, da bi morali plačevati visoko kazen vsi tisti udje, ki bi zamudili priti k določenim vajam in ne bili prvi nazoči pri požarih. Ker si je večina nazočih svesta, da bode vsak pripomogel po svoji moči nesrečnim pogorelcem, pa videla tudi tukaj terorizem, kateri je našim po zapovedovanji željnim renegatom prirojen, zapustilo je okoli 70 najbolj krepkih udov dvorano in prepustilo zborovanje kakim tridesetim pritlikovcem nemške stranke, ki so ostali še na magistratu. Res lepa „freiwillige Feuerwehr“ bi bilo to, da bi nas imel magistrat pravico kaznovati s 5—50 gl., če bi bil kdo enkrat zadržan priti k požaru. „Polizei-Blatt“ sicer pripoveduje, da se je še tisti dan volil odbor, a mi pozvedamo iz gotovega vira, da ne bode „Hauptmann“ Doberlet in z njim ves odbor sprejel volitve, če zopet ne pristopijo izostali udje.

Iz Savinske doline, 17. nov. [Izv. dop.] Kdor nemški vé je omikan, trdijo ustavoverni kulturonošci, jaz pa mislim da je jezik le sredstvo, s katerim se more znanstva naučiti, ne pa že vednost sama na sebi; nemški kulturonošci krivo zamenjujejo sredstvo z vednostjo. Če bi trdenje nemskutarjev resnično bilo, bil bi že vsak nemški kmet omikan in izobražen človek, če ravno niti brati ne zna. Tega pa vendar nobeden človek ne more trditi. Če je tedaj to resnično, da jezik ni še omika, temuč le sredstvo do nje, potem je tudi istina, da se Slovenci brez nemškega jezika morejo izobražiti. Čeravno slovenski jezik ni tako izobražen kakor drugi, zlasti pa ne tako, kakor nemški jezik, s tega ne sledi, da se mi ne moremo v našem materinskem jeziku izobražiti; pri eksaktnih vednostih na priliko, pri matematiki in fiziki so terminologični izrazi sploh latinski, ravno tako je pri drugih vednostih; znanje dobro dopovedati, pa še ni vednost, temuč pripomoček, to je sredstvo, da se more vednost učiti; čeravno slovenski jezik nima velike literature, je vendar že tako izobražen, da se more vse razjasniti, kar je pri učenju potrebno: mi se tedaj na priliko moremo v našem jeziku lekarstva tako dobro naučiti, kakor v vsakem drugem najbolj izobraženem jeziku, kajti izrazi to so itak vsi latinski, in tudi Nemci rabijo latinske izraze in dasiravno Nemci v svojem jeziku nekatere izraze že imajo, vendar rajši rabijo latinske, ker so navadnejši, tedaj razumljivejši. Tako je tudi pri realističnih in vseh drugih vednostih, tako ima vsako drevo, vsaka žival, vsaka trava in vsak kamen svoje latinsko ime, toliko pa je vendar slovenski jezik znan, da se v njem more učenec dopovedati, kaka je ena ali druga reč. Slovenski bolnik, ker je slovenski ve, bo za isto vračniku po slovenskem povedal, kaj ga boli, in vračnik mu napiše ne nemški, temuč latinski recept. S tega sledi tedaj, da se ni lahko v našem jeziku izobražujemo, in da tisti Slovenec, ki se je toliko izobrazil, da časopise dobro ume, je bolje podučen, kakor oni, ki čeravno nemški govori, pa ni nikdar nič čital, da bi si kaj znanosti nabral. Takih meščanov imamo dosti povsod in tisti so navadno največji nemskutarji in trobijo po vseh kotih, kako velika je nemška kultura, pa ne premislijo, da njim od nemške kulture ni nič znano, ker si od nje niso nič prilastili. Razvidno je torej, da je izobraženi Slovenec, čeravno nemški ne ume, za porotne sodnije bolj sposoben, kakor tisti nemčon, ki nikdar ne bere ne knjige ne novine, in je to vé, kar v oštariji od ustavovernežev sliši. Ravno tako je razvidno, da je več kmetov, kateri so, če tudi nemški ne umejo, za porotnike vendar bolj prikladni, kakor tisti meščani, kateri za potrebo nemški lomijo, za njihovo izobraženje pa celo nič ne sto-

rijo. Tisti, kateri samo stare romane berejo, kateri niso na podlagi zgodovine pisani, si morejo lep cvetapoln jezik prisvojiti, če pa se niso nič geografije, historije ali drugih znanosti naučili, ne morejo za omikane ljudi veljati. Predsednik celjske okrožne sodnije hoče v prihodnje sicer samo nemško govoreče porotnike pustiti veljati, ali s tem je dokazano, da je popolnoma na krivi poti. Še bolj pa je na krivi poti gledé postave, ki sicer tirja, da mora porotnik znati pisati in brati, nikjer pa ne, da bi moral tudi nemščino za silo lomiti.

Iz Slovenskega Gradca, 16. nov. [Izv. dop.] V javnem shodu tukajšnega društva je poslanec Lohninger, iz Dunaja prišedši, rekel, ka mu je minister Herbst povedal: S Poljaki se bode vlada na vsak način pogodila ter jim dala tudi najširšo deželno avtonomijo, do bode zadovoljni. Vsa druga opozicija v Cislajtani pa se mora podvreči in ako bi treba bilo — vse „postavne“ sile. Ministerstvo se ne bode dalo izpodriniti... Lohninger je na dalje izrekel, da za Slovenci in Čehi stoje Rusi. (Koliko jih je že videl za nami stati?) Gotovo je, da je Lohninger iz šole šepetal. Če je resnico govoril, videti je, da nas Slovence čaka še večleten, hud in težaven boj. Kako žalostno torej, da ni povsod med nami potrebnega poguma in brezobzirnosti. — Tukaj se namerava med narodom osnovati katoliško-politično društvo.

Iz Trsta, 17. nov. [Izv. dop.] (Boka kotorska.) Kot vojak sem imel priliko poznavati celo Dalmacijo. L. 1864 sem bil deján v južno Dalmacijo, kjer zdaj kri teče, torej mislim, da je ravno čas, da povem malo, kake so tam šege in kakiljudje. Kot Slovencu mi je bilo lahko mogoče hitro razumeti in naučiti se njih srbski jezik. Iz Spljeta sem prišel v Kastel novi. Od tod smo se pomaknili na Risanj, Perasto, Ljuta, Dobrota (na črnogorski meji), in naposled v skrajni jug v Budua. Ker sem znal z ljudmi govoriti, sprejet sem bil povsod s pravo slovansko gostoljubnostjo in ljudje so me radi imeli kot prijatelja ne kakor kvartiranega vojaka. Dostikrat sem v pozimskih večerih sedel z njimi v „kuči“ pri ognju in poslušal starega gospodarja pripovedovati od turških bojev, peti in na glas spremljati pesmi o kraljeviču Marku, Lazaru in drugih junacih. Ljudje so pobožni in premožni. Med družinami nisem nikjer tako lepesloge videl, kakor tu. Ljudje so bili tačas dobri Avstrijanci in potrpežljivi. Ob času mojega tamošnjega bivanja ni bilo v Pastroviču, v Pobjorji, v Majni itd. nobene ljudske šole. In kakšni so bili uradniki! Skoro nobeden ni bil zmožen domačega jezika, z laščino so delali, z laščino gospodarili. Če je kmet med nje prišel, prišel je med neznanne ljudi. Žandarjev je tam mnogo bilo, ali le enega nisem dobil, da bi tujec ne bil. Narod tu nima polževe krvi, zmožen je mnogo prestat. Od mladega je vaje orožja, izrejen kakor orel v pečini, ni mu znana nobena mehkužnost. Zato so pa ti ljudje strašni, kader jih razdražiš. Jaz sem prepričan, da vešala in rabeljni, ktere Wagner zdaj seboj vodi, Bokeljem niso strah, temuč srdita jeza, ki bo v bokeljski krvi vrela noter v peti rod. — General Filipovič bi bil vse drugače vladal in vem, da bi upora ne bilo, ker on se ni bal med ljudstvo stopiti in z njim govoriti, kakor se Wagner boji. General Filipovič je ravno Bokelje rad imel in oni njega. Ko sem nekda na ordonanci bil pri njem, pride oborožen Krivošijan, ki je hotels Filipovičem govoriti. Ker je vojska navada, da se orožje odloži v prvi sobi, predno se k generalu gre, rečem tudi jaz Bokelju, naj to stori. Filipoviča tačas nisem še tako poznal. Krivošijan ni hotel orožja raz sebe dati. Po sreči pride Filipovič sam in slišavši, kaj imava, ukaže mi, naj pustim vsacega Bokelja tudi z orožjem k njemu. Krivošijanu so se oči svetile od veselja in storil bi zavoljo tega vse za Filipoviča, kajti mož si pri mozeih spoštovanje dobi.

J. D.*)

Politični razgled.

Iz dalmatinskega bojišča se poroča, da cesarska vojska napreduje proti sredi Krivošije, in proti Dragalju. Vojska gre počasi naprej. Do zdaj je vojska v dveh dneh prišla do Ledenic t. j. komaj tretjino pota do Dragalja, ki leži v skrajnem kotu Krivošije, blizu črnogorske meje. V Ledenicah in Cerkvicah se bode zdaj na štiri dele deljena vojska zbrala, predno ide dalje. — Uporniki vojsko pač zdaj pa zdaj na maršu napadejo, pa se zopet umaknejo. Ni torej jasno, ali mislijo v zgornjem delu v večji boj podati se, ali pa morda zopet udarijo v jug, kjer je malo vojakov. — Na visočinah, ki jih vojska zasede, se delajo železne utrjene hiše, kjer se nekoliko vojakov kot posadka pušča.

Čehi se ne podvizavajo posebno sprijazniti se z onimi, kateri nekoliko volje kažejo neznošemu stanju konec storiti, ki zdaj v Cislajtani vlada. Videti je, da hote počakati, da se vrne cesar iz vzhoda. „Narodni Listy“ razpeljavajo, da je česko vprašanje nastalo iz spoznanja, da mora česki narod poginiti, ako si svojega stanja ne utrdi in pravijo, da bode „poslednji trepotek“ določil, kako se bodo uravnali, ker jim je obstanek českega naroda više nego obstanek države, kakor je.

Iz Zagreba se brzojavlja v staro „Presse“, da je spisatelj ostre brošure: „Vojska granica in zdajnaustavnost“ — general Grivičič, kateri je zaradi tega na naglo penzioniran. — Grivičič je eden najboljših avstrijskih generalov in hrvaški narodnjak skozi in skozi.

O ruskem caru vedo nemški in inozemski časopisi poročati, da je nevarno bolan, kar je Angležem in Nemcem tem bolj neprijetno, ker gre glas, da je carevič naslednik mnogo bolj ruski nego zdanji vladar. — Sploh smrt in bolezen letos preži po vseh velicah glavah: Napoleonu, Bismarku, ruskem caru, Viktor Emanuelu itd. — V „N. fr. Pr.“ se tudi telegrafuje, da je papež v zadnjem času bolj bolehal.

Sovražna razmera med turškim sultanom in egiptovskim kraljem čedalje ostreje postaja. Evropski diplomati s prilizljivim Beustom vred ne

*) Nekoliko okrajšali. Nam bo drago!

mogó pregovoriti trdovratnega Egiptana. Sultana pa se ravno tako trdno drži svojih starih vrhovnih pravic nad Egiptom. Uporniki pri Badgadu zmagujejo nad turško vojsko.

Italijanska zbornica se se je v Florenci 15. t. m. odprla. Minister pravosodja je bral prestolni govor. V tem se pravi, da so italijanske razmere vsem državam nasproti dobre. Italija želi miru. Škofom ni branila udeležiti se občnega zbora cerkvenega.

V Šlezvik-Holštajnu si Nemci in Danci ostreje nasproti stoje, nego prej. Na meji je tam enaka razmera, kakor na slovensko-nemških mejah. Kmetje so danski, meščanje renegati. Pruska vlada germanizira. V Flensburgu so taki narejeni Nemci zmagali pri volitvah z 127 glasovi zoper 99 danskih.

Razne stvari.

* (Narodna čitalnica v Postojni) napravi 21. dan listopada t. l. zvečer ob 7 uri besedo po sledečem programu: 1. Petje zbora. 2. Govor. 3. Tombola s 5 lepimi dobitki. 5. Petje zbora. 6. Šaloigra: „Ravni pot naj boljši pot.“ 7. Mali ples z godbo na glasoviru. — Čisti dohodki so namenjeni za vsmiljenja vredne, uboge pogorelce v Košani, ki zdaj v hudi zimski dobi nimajo stanišča in ne živeža. K tej dobrotni veselici vabi uljudno vse milosrčne prijatelje človeštva

* (Slovenska toleranca.) Slavne ljubljanske „Novice“ prinašajo med inserati tole naznanilo: „Ravnokar je prišel na svetlo in se pri Lercherju v Ljubljani dobiva: „Evangelij po sv. Marku, trdo v platno vezan, cena samo 6 kr.!!“ Ko bi bili mi to storili in tako naznanili biblijo angličanskega društva za izdavanje sv. pisma, bila bi klerikalna „Danica“ žveplo nad nas klicala izpod neba in s „pomotami“ okolo sebe metala, kakor da bi bil „Slov. Nar.“ ravnokar iznašel nov šizma. Bomo videli, kako se bo zdaj odrezala gledé „Novic.“ „Pozor!“

* (Iz Ljutomera) se nam je naznanilo, da so 15. t. m. Slovenci sijajno zmagali proti nemškutarjem pri nadomestivni volitvi dveh údov v ondotno okrajno zastopništvo. Volili so namreč na mesto g. Högelspergerja, ki je prevzel notarijatsko službo v Lipnici in na mesto družega uda, kterege je smrt poklicala iz zastopništva. Högelsberger se je nadejal, da bo odšel iz Ljutomera s zavestjo, da je pred odhodom še enkrat Slovence pri volitvi pomendral. A mož se je zmotil. Slovenci so stali kakor en mož, tako da si nemškutarji niti na bojišče niso upali. Na čast zmagi je bila zvečer veselica v hramovih g. dr. Ploja. Imen novoizvoljenih nam naš dopisnik ni naznanil.

* (Recept.) Nemški poslanec v „deželnem zboru praškem“ Dotzauer je razposlal na nemške srenje lastnoročno pismo, v katerih jih takole uči: „Potrebno je, da tudi prebivalstvo pošlje ministerskemu predsedništvu adresu, v kateri naj bi se omenjalo, da uživa sedanji deželni zbor česki vse zaupanje prebivalstva, da se strinja mišljenje prebivalstva v vseh rečeh s poslanci, in da ljudstvo popolnoma odobruje adresu praškega dež. zbora. Reklo naj bi se tudi, da vsa avstrijska sreča visi na ustavi in sl. c. kr. ministersko svetovalstvo naj v tem smislu dela, ter to adresu prinese do znanja Nj. veličastva.“ S takimi adresami bodo potem Nemci goljufali sami sebe, vlado in — še cesarju noče Dotzauer priznati.

* („Istran.“) G. dež. poslanec Ravnik bo izdal tudi letos podučni koledar „Istran“. Svrha mu je, probuditi narod iz predolzege spanja. Prišel bo na svetlo tudi za leto 1870. Obsega razan astronomičnih stvari tudi sledeče podučne članke: I. Nešto o suncu, meseci i zemlji. II. Naše rane: a) Neznanstvo, b) poljska tatvina, c) občinska dobra i šume. III. Npravna povest: Sloga od Boga, nesloga od vraga. IV. Nešto o vinu. V. Dve izvorni narodni pesmi Kastavski. VI. Somenji v Istri. Koledaru na čelu je izvrstna budnica: „Istranom.“ Za koledarček so spisovali prav izvrstni učenci, katerim ljubezen do zapuščene Istre nikdar izumrla ne bo. Cena je knjižici prav nizka, 20 n. kr. Kdor jo želi imeti, naj si jo koj naroči ali pri gosp. Blazniku v Ljubljani ali pa pri g. Fr. Ravniku v Kopru (Capodistria).

Poslano.*)

Z veseljem smo brali nižji duhovniki v zadnjem „Slov. Nar.“ dopis iz Negove. Vzbudil je nam, ki do zdaj nismo imeli nikjer lista, kateri bi bil odpiral svoje predele našim željam in pritožbam, veselo upanje, 1. da bo s časom stopilo nižje duhovstvo s svojimi mislimi pred javnost, 2. pa da nam morebiti vsaj „Slov. Narod“, ki se pred višimi ni vaje vklanjati z vsakdanjo priliznenostjo, prepuščal nekoliko svojega prostora. V tej nadi Vam tu podajam nekoliko v naglici na papir vrženih, če tudi že dolgo premišljenih stavkov o cerkvenem samoupravi. Moj namen je dober, in čas primeren za taka premišljanja. — Naš katekizem nas uči: „Sv. katoliška cerkev je viden zbor vseh pravovernih kristjanov pod vidnim poglavarjem rimskim papežem, kateri verujejo ene nauke in prejemajo ene zakramente.“ V tej definiciji je cerkveno samoupravo lepo izraženo. Treba jej je pristaviti samo še pravi komentar, kakor so ga Ogri že naredili in ga drugi narediti poskušajo.

Kar se v katoliški cerkvi in s cerkvenim premoženjem godi, o tem sme vsak katoličan svoje misli izrehati. Prosti katolik, ki po svojem stanu ni duhoven, je vendar ud cerkve in zato zmožen ne le moliti in postiti se, ampak tudi svojo besedo ziniti, kader gre za njegovo kožo, za njegov žep, ali če hočete tudi, kader gre za katoličanstvo sploh. Gotovo si ne bo upal noben škof ali škofov časnikarski zagovornik naravnost trditi, da bi bil prosti, neduhovni katolik samo cerkvena raja, misera contribuens plebs, s

*) Za sestavke pod tem predelom ne moremo nasproti občinstvu sprejemati nobene odgovornosti niti gledé zloga, vendar smo priobčili sestavek, ker smo bili od nekaterih duhovnikov naprošeni, da ga objavimo. Seveda ostanejo imena naša tajnost, ktere ne bomo nikdar in v nobenem položaju prelomili.

Vredn. „Slov. Naroda.“

ktero bi se smelo postopati, kakor bi se dozdevalo „višim duhovnom.“ Mi vsi katoličani vkup, tisti kateri učimo, kakor oni kateri poslušajo, smo po besedah sv. Pavla svobodni in kraljevskega rodu, in se smemo pri upravi cerkveni vdeleževati. Razločite mi Pavla in Barnaba!

Rimski papež je vidni glavar naše cerkve, mi pa njeni udje. Torej je treba edinstvo med glavo in ostalim telesom. Vsakdo pa, ki svoje telo ljubi, želi ga zdravega in čistega ohraniti in vzdržati in nobeden pameten ne mesari svojega telesa. Naj se tudi duhovni imenujejo pastirji, in verni naše ovce, je vendar to samo primera, ki ima duševen pomen in se ne opira samo na mrtvo črko. Saj tudi drugje beremo: „Dober pastir vodi svoje ovce na dobro pašo in dá življenje za-nje.“ Čemu drugim bremena nakladati, katerih človek sam ne more nositi! Tu se gre spominjati na besede: „dopadlo se je nam in sv. duhu, Vam ne nadležnim biti, ampak pametne reči od vas zahtevati.“ — Vseobčni cerkveni zbor si je naložil veliko nalogo, ker hoče med seboj spraviti, zediniti in poravnati tisto vrzelo, ki je med duhovništvom in ljudstvom, med učečo in poslušajočo cerkvo. Naj bi res iz njega izvirala mejusobna ljubezen in porazumljenje. Res duhovni so listi iz naše gore, a tudi cerkveno premoženje je naše katoliško premoženje in tú velja: „škof in mašniki preidejo, katoliška cerkev pa bo ostala in mora ostati, zmerom nova.“ Duh naj oživlja, črka je itak mrtva.

Od naše cerkve se trdi, da ima značaj in sposobnost prilegati se vsem časom in narodom, torej je ne uklepajmo in jej ne delajmo spon, da bi trdovratno trdili: mi smo mi, in vsi drugi ste pa nič. Zdrava duša v zdravem telesu najbolje blago, a katoliški duh, ki glavo in telo katoliške cerke prešine, najbolje katoličanstvo.

Če je narod brez narodnosti telo brez kosti, kaj še le je glavar cerkve brez cerkvenega telesa? Tisti kteremu se dopadajo besede „Blagor telesu, katero je tebe nosilo in prsam, ktere si sesal“, naj pomisli na druge besede, ki glasé: „Veliko več blagor tudi tistim, ki božjo besedo poslušajo in ohranijo.“ Lepa beseda lepo mesto najde povsod, torej tudi v katoliški cerkvi.

Do zdaj med nami formalno velja pravilo: mulier taceat in ecclesia, dejansko pa se vendar čuti tudi v cerkveni upravi mnogo ženskega upljava. Ženske imajo dokaj veljave, n. pr. če koga denuncirajo. Cerkevna zgodovina kaže, da se je celo več cerkvenih redov, praznikov, pobožnosti vpeljalo po prigovoru in željah ženskih. Ali ni torej vpljiv vernih kristjanov sploh velike važnosti za cerkveno upravo? Naj se torej ta upljiv postavno vredi, saj več oči več vidi. Se ve da tudi tú mora veljati: in necessariis unitas, in dubiis libertas in omnibus charitas. Katolišk duhovnik.

Najbolje, pa najceneje blago!

Zaloga dunajskih oblačil za moške in ženske

(gosposke ulice št. 113 v Mariboru)

prodaja, ker se bo ta kupčija opustila, vse svoje blago ceneje, kakor je z izdelavanjem vred veljalo.

Cena:

Zimske suknje, poprej 30—40 f., zdaj le **15 do 22 f.**, najlepše.

Zimske hlače, poprej 9—14 f., zdaj le **5 f. 50 do 8 f.**

Lahke gorénje suknje, poprej 15—20 f., zdaj le **8 do 12 f.**

Črne salonske suknje, poprej 20—26 f., zdaj le **10 do 18 f.**

Črne hlače, poprej 8—12 f., zdaj le **6 do 8 f.**

Brezrokavniki (gilets), poprej 3—6 f., zdaj le **2 f. 50 do 4 f.**

Otročja oblačila neverjetno cenó.

Za gospóje:

Črne kosmate janke, po 3 f. 20 kr. in draže, **črni kosmati plašči**, po 7 f. in više, **plašči za dež**, nepremotljivi 9 f. in več.

Častito občinstvo prosimo, naj se samo prepriča, da je temu res tako.

Spóštljivo

Schneider & Bettelheim.

Zadnje manufakturno blago,

kar ga se imamo, namreč:

blago za obleke, barheuti, zimske rute, suknina, jopiči in plašči,

razprodaja se za vsako ceno v

prodajalnici dunajskega blaga,

SCHNEIDER & BETTELHEIM,

gosposke ulice št. 113 v Mariboru.